

К.с.-г.н. Приймак В.В.

Херсонський державний університет, Україна

Вплив, який завдається навколишньому середовищу в процесі функціонування промислового птахівництва

Проблема надійного захисту навколишнього природного середовища від забруднення пташиним послідом, стічними водами і нехарчовими відходами з птахогосподарств, на сьогодні є актуальною проблемою. За останні роки в Україні відбувається інтенсивний перехід птахівництва на промислову основу і практично в усіх регіонах країни здійснюється будівництво птахівничих комплексів різної направленості і потужності.

Негативний вплив птахівничих підприємств на екологію проявляється в таких формах:

- забруднення наземних водоймищ, ґрунтів і ґрунтових вод твердими відходами (послід, підстилка, птиця, що загинула, відходи забою птиці тощо) та продуктами їх розпаду;
- забруднення наземних водоймищ, ґрунтів і ґрунтових вод стічними водами, насиченими мінеральними і органічними речовинами, дезінфектантами, інсектицидами, лікарськими препаратами, нітратами тощо, що утворюються при напуванні птиці, переробці продукції, митті приміщень, обладнання, зберіганні та утилізації відходів;
- забруднення атмосферного повітря викидами шкідливих газів та пилу, які утворюються в результаті життєдіяльності птиці, мікробіологічного розкладу посліду, підстилки та інших відходів;
- мікро- та макробіологічного забруднення довкілля (мікроорганізми, гельмінти, мухи тощо);

- погіршення внаслідок діяльності птахівницьких підприємств умов існування для природної біоти.

За приблизними оцінками, тільки в спеціалізованих господарствах вихід відходів за рік складає: посліду природної вологості – близько 5,2 млн. т, птиці, що загинула – 50 тис. т, відходів інкубації – 12 тис. т, відходів забою птиці – 210 тис. т.

Великої шкоди довкіллю, особливо наземним водоймищам і підземним водам, завдають стічні води птахівничих підприємств. Орієнтовні обсяги водоспоживання становлять 101922 тис. л/рік та стічних водна 35605 тис. л/рік типових птахофабриках на 400 тис. курей-несучок та на 3 млн. бройлерів обсяги водоспоживання – 479490 тис. л/рік, в результаті чого утворюється 152316 тис. л/рік стічних вод.

Одним з найбільших забруднювачів довкілля на птахівничих підприємствах є газоподібні викиди в атмосферу, такі як вентиляційні викиди пташників, паро-газові викиди цехів переробки посліду, нехарчових відходів. Кількість вентиляційних викидів з одного типового пташника для утримання курей несучок або вирощування бройлерів складає взимку від 10 до 50 тис. м³/год, влітку – від 200 до 500 тис. м³/год забрудненого повітря. В кожному їх м³ міститься 3-20 мг аміаку, 1-3 мг сірководню, 0,1-0,3 % вуглекислого газу, 3-5 мг пилу, 70-900 тис. мікробних тіл (м.т.).

Основним джерелом виділень таких газів, як аміак і сірководень у пташниках є послід та підстилка, з яких ці гази утворюються в результаті розкладу органічних речовин. За нормативних параметрів щільності посадки птиці та мікроклімату у пташнику з 1 м² поверхні підстилкового посліду виділяється за годину до 25 мг аміаку, 15 мг сірководню, 8 мг вуглекислого газу. З 1 м² безпідстилкового посліду натуральної вологості виділяється за годину до 8 мг аміаку, 5 мг сірководню, 5 мг вуглекислого газу. Виділення цих газів суттєво зростає при збільшенні вологості посліду та підстилки, недотриманні нормативних параметрів мікроклімату, перевищенні щільності

посадки птиці. Основним джерелом виділень вуглекислого газу у пташниках є сама птиця (разом з повітрям, що видихається).

В процесі функціонування промислового птахівництва негативний вплив на довкілля проявляється в таких формах: забруднення наземних водоймищ, ґрунтів і ґрунтових вод твердими відходами (послід, птиця, що загинула, відходи забою птиці тощо) та продуктами їх розкладу; забруднення наземних водоймищ, ґрунтів і ґрунтових вод стічними водами, насиченими мінеральними і органічними речовинами, дезінфектантами, інсектицидами, лікарськими препаратами, нітратами тощо, що утворюються при напуванні птиці, переробці продукції, митті приміщень, обладнання, зберіганні та утилізації відходів; забруднення атмосферного повітря викидами шкідливих газів та пилу, які утворюються в результаті життєдіяльності птиці, мікробіологічного розкладу посліду, підстилки та інших відходів.

Література:

1. Иванова О. Образование вредных газов в помете / О. Иванова // Птицеводство. – 2008. – № 2. – С. 56.
2. Закон України від 05.03.1998 № 187/98-ВР «Про відходи».
3. 15. Закон України від 16.10.1992 № 2707-ХІІ «Про охорону атмосферного повітря».
4. Лукьянова В. Д. Промышленное птицеводство. / В. Д. Лукьянова. – К.: Урожай, 2002. – 231 с.
5. Опекунов А. Ю. Экологическое нормирование и оценка воздействия на окружающую среду / А. Ю. Опекунов – СПб.: Изд-во С.- Петерб. ун-та, 2006.– 261с.
6. Підприємства птахівництва: Відомчі норми технологічного проектування ВНТП-АПК-04.05.- К: Мінагрополітики України, 2005.- 90 с.- (Нормативний документ Мінагрополітики України).